

Schets 2 – Meer dan Mozes

Hebreeën 3 en 4

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.

Opening

- Te lezen bijbelgedeelte:
 - ✓ Hebreeën 3
 - ✓ Hebreeën 4
 - ✓ Psalm 95
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ Heidelbergse Catechismus zondag 27
 - ✓ Heidelbergse Catechismus zondag 38
 - ✓ Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, artikel 4
- Suggesties om te zingen:
 - ✓ Psalm 95:4, 5 en 7
 - ✓ Psalm 36:2
 - ✓ Psalm 132:9
 - ✓ Psalm 92:1
 - ✓ Psalm 68:11
 - ✓ Psalm 77:11
 - ✓ Psalm 105:15
 - ✓ Psalm 103:4
 - ✓ Al waren je zonden als scharlaken
 - ✓ Een grote Hogepriester
 - ✓ Hoe kom ik van zonden vrij?
 - ✓ Hoog omhoog het hart naar boven
- Gebedspunten:
 - ✓ Dank de Heere dat Hij ons waarschuwt om te geloven en voor Hem te leven.
 - ✓ Bid om gelovige gehoorzaamheid om in de eeuwige rust in te gaan.
 - ✓ Dank God voor Zijn Woord.
 - ✓ Dank de grote Hogepriester voor Zijn genade.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende kernvragen beantwoorden:

1. Welke vergelijking maakt de Hebreeënschrijver tussen Mozes en Christus?
2. Wat is de betekenis van de rust waar het hier over gaat en hoe kom je in die rust?

Alternatieve (start)opdracht

- Maak voordat je aan de schets begint zelf een vergelijking tussen Mozes en de Heere Jezus. Welke dingen kun je met elkaar bedenken? Kijk aan het eind van de bijeenkomst terug. Zijn er nog dingen aan te vullen?
- Doe in groepjes van 4 de placemat-opdracht bij de vraag 'Wat betekent het dat er nog een sabbatsrust overblijft voor het volk van God?'. Ieder schrijft eerst zijn/haar antwoord in een hoek van de placemat, vervolgens formuleer je een gezamenlijk antwoord en schrijf je dat in het middenvak. Deel als groepjes deze antwoorden.

Achtergrondinformatie

Hebreeën 3 en 4

Hebreeën 3:1-6

In Hebreeën 2 heeft de schrijver al laten zien dat Christus meer is dan de engelen en het woord dat door hen gesproken werd – dat is de wet van Mozes – nu laat hij zien dat Christus meer is dan Mozes zelf.

Mozes was één van de getrouwste dienaren van God, maar Jezus is Gods Zoon. Hij is meer dan Mozes en daarom komt Hem ook meer eer toe.

Hier worden de broeders ook heilig genoemd. Door het geloof zijn zij in Christus geheiligd. Ze hebben deel aan de hemelse roeping. Ze worden opgeroepen te zien op Christus Jezus. Hij is Apostel en Hogepriester. Apostel betekent Gezondene. De benaming Hogepriester kwamen we in Hebreeën 2 ook al tegen.

Dan volgt er een vergelijking tussen Mozes en Christus. Mozes was trouw in heel Gods huis, trouw aan de opdracht die hij van de Heere ontvangen had (Numeri 12:7-8). Maar ondanks Mozes' trouw en bijzondere positie is Jezus nog zoveel meer.

Jezus was als Zoon ook actief betrokken bij de schepping (zie Hebreeën 1:2-3) en neemt daarom een bevoorrechte positie in Gods bedeling in. Mozes blijft dan de dienstknecht. Het beeld van het huis verschuift nog in vers 6 als daar gezegd wordt dat zij Gods huis zijn. De gemeente is het gebouw waarin God Zelf wil wonen.

Hebreeën 3:7-19

Hier begint de schrijver een vermaning die doorloopt tot 4:13. De vergelijking tussen Mozes en Jezus verschuift naar de volgelingen, het volk. Mozes' volgelingen gingen de beloofde rust niet binnen vanwege hun ongelooft. Daarom roept de schrijver de volgelingen van de Zoon op om dit voorbeeld van ongelooft niet te volgen, maar heden in de rust die God bereid heeft, in te gaan. Dit gaat over de eeuwige rust, zoals ook verder blijkt uit Hebreeën 4.

De schrijver citeert hier Psalm 95. Dit voorbeeld moet de huidige lezers ertoe oproepen niet afvallig te worden. Men moet elkaar in de gemeente vermanen zodat de zonde geen voet aan de grond krijgt in de levens van de gemeenteleden.

Hebreeën 4:1-11

Kern: Hoorders van het Evangelie dienen zich te beijveren om door het geloof Gods rust in te gaan, anders zullen ze ten val komen.

Toelichting kern

De rust waarover de schrijver hier spreekt, gaat niet over de sabbatsrust of over de rust in het beloofde land. Want veel Israëlieten hebben de sabbat gevierd en zijn in het beloofde land aangekomen. Maar niet allemaal. De reden hiervan was hun ongeloof en ongehoorzaamheid. Er blijft een rust over, die ook nu nog verkondigd wordt (Evangelie). Daarom dient het horen van dit verkondigde Woord gepaard te gaan met geloof en ijver om Gods eeuwige rust in te gaan, anders zullen ze ten val komen en de eeuwige rust mislopen, net als de ongelovige Israëlieten.

Achtergrondinformatie

De brief aan de Hebreeën is geadresseerd aan gelovigen met een Joodse achtergrond. Door allerlei redenen dreigen sommigen van hen van het christelijk geloof af te haken. Het christelijke geloof lijkt zijn glans voor hen verloren te hebben. Ze hunkeren weer naar hun oude (Joodse) geloof, met zijn wetten en offerdienst. Daarom spoort de schrijver hen aan tot geloof en volharding. Christus is beter dan alles wat hun oude geloof hun te bieden heeft, omdat Hij de vervulling ervan is (vandaar dat Jezus niet alleen Mozes en Aäron, maar ook de levitische priesterdienst en offercultus overtreft). In ons hoofdstuk gebruikt hij de ongelovige Israëlieten juist als waarschuwend voorbeeld, om ons aan te sporen niet dat voorbeeld te volgen. Christus is de grote Hogepriester, Die door Zijn offer het fundament is van de eeuwige rust voor de gelovigen. De tekst is echter ook op ons van toepassing. Als we gedoopt zijn, is dat een teken dat we ook bij Gods verbondsvolk horen, mét de daarbij behorende zegen en vloek.

Vers 1

Waar moeten we beducht voor zijn (vrezende)?

In het vorige hoofdstuk (3) brengt de schrijver de eed in herinnering die God heeft gezworen dat de ongehoorzame Israëlieten Zijn rust niet zullen binnengaan (vers 18). Dit komt door hun ongeloof (vers 19). Die belofte van rust slaat echter niet alleen op de rust van het beloofde land Kanaän, maar slaat ook op de eeuwige rust die de gelovigen in het vooruitzicht gesteld wordt. De schrijver drukt zijn lezers op het hart dat de belofte om in die rust in te gaan nog steeds van kracht is, maar dat ze door ongeloof de eeuwige rust voorbij lopen. Het volk Israël dat uit Egypte is bevrijd, is daarvan een voorbeeld. Ze waren allemaal bevrijd, maar een groot deel is niet in Kanaän aangekomen juist door hun ongeloof. Psalm 95 wijst op de verharding van het volk, hun ongeloof. Wie als verbondsvolk of -kind afdwaalt van God en Zijn belofte niet gelooft, haalt de verbondswraak over zich heen: ze zullen Gods rust beslist niet binnengaan (Ps. 95:11). De belofte is echter nog steeds van kracht en daarom moeten ze er beducht voor zijn (vrezende) dat ze de belofte die nog van kracht is (nagelaten zijnde), geloven en zo niet achterblijven! Dit appel klinkt ook tot ons, verbondskinderen.

Vers 2

Waarom bracht (deed) het gepredikte woord hen geen voordeel (nut)?

In het Oude Testament heeft het volk Israël (in de tekst: hen/hun) ook het Evangelie gehoord. De Heere Jezus was toen nog niet gekomen, maar de boodschap was wel van dezelfde strekking: geloof in de belofte van God en jullie zullen de (eeuwige) rust ingaan. In de geschiedenissen van het volk Israël blijkt echter dat zij niet in de HEERE en Zijn belofte geloofden. Mozes, Jozua en Kaleb geloofden dat God machtig was om te doen wat Hij had beloofd, maar de rest van het volk (iedereen van 20 jaar en ouder) zou in de woestijn sterven. Het Evangelie is in Zijn volheid en schoonheid ook aan ons verkondigd, maar het kan alleen

eeuwig voordeel (nut) brengen als het gepaard (gemengd) gaat met geloof. Het gehoorde woord vraagt geloof.

Vers 3-5

Wat heeft de HEERE gezegd over de rust?

De schrijver toont met een negatief geformuleerde eed aan dat wie gelooft, ingaat in de rust. De HEERE heeft immers gezworen (Ps. 95:11) dat wie niet gelooft, niet ingaat in Zijn rust. Daarmee belooft Hij dus dat wie wel gelooft, wel mag ingaan in Zijn rust. Vervolgens wijst de schrijver zijn lezers erop over welke rust hij het hier heeft en waar Psalm 95 naar vooruitwijst. Het volk Israël is al vier eeuwen geleden het land Kanaän binnengekomen en de sabbatsrust bestaat al zo'n drieduizend jaar. Toch worden ze er in die Psalm toe opgeroepen om in de rust in te gaan. De schrijver maakt duidelijk dat het hier over de eeuwige rust gaat: het hemelse beloofde land. De twee teksten waarin het over die rust gaat, worden dan aangehaald. In Genesis 2:2 staat dat God op de zevende dag gerust heeft van Zijn werk. Dat betekent niet dat God in de hemel niets doet. Hij onderhoudt, regeert en bestuurt de wereld, maar Hij heeft wel gerust van het scheppen van nieuwe soorten schepselen. God kan immers niet moe worden en heeft daarom geen rust nodig. In vers 5 wordt de andere rust aangehaald. In Psalm 95:11 gaat het namelijk in de eerste plaats om het ingaan in de rust van het beloofde land Kanaän. Zo maakt de schrijver duidelijk dat het nu niet meer om deze twee soorten rust gaat.

Vers 6-7

Wat 'blijft'?

Het feit blijft dat een deel van de Israëlieten door het geloof zijn ingegaan in de rust, maar anderen vanwege hun ongeloof en ongehoorzaamheid niet. Door het geloof is het dus mogelijk om in de rust in te gaan. Maar omdat er nog velen zijn die niet de rust zijn ingegaan, heeft God opnieuw een andere dag vastgesteld, namelijk vandaag of nu (heden), wat eeuwen daarvoor al door David (Ps. 95) is gezegd: Als je de Stem van God hoort, verhard je hart dan niet. De schrijver vat het 'heden' op als een voortdurend heden. We leven nog steeds in het 'heden' van Gods genade en daarom gelden deze woorden van David ook ons: Wie Gods stem hoort en zich niet verhardt, maar het in geloof aanneemt, mag ingaan in de rust.

Vers 8-10

Waarom blijft er een rust over voor het volk van God?

De schrijver benadrukt hier de betekenis van de woorden uit Psalm 95 voor ons die in het 'nu' leven. Als de rust van het land Kanaän het eindpunt van de volmaakte rust zou zijn geweest, dan had God eeuwen later door David niet opnieuw hoeven te spreken over een andere dag, over een andere rust. Er is dus nog een sabbatsrust voor het volk. Niet de sabbat zoals de Joden die vieren, maar de eeuwige rust, waar al eerder in de exegese over gesproken is. Dat is een rust die uitgaat boven de rust in het land Kanaän en boven de rust op de sabbat. Die twee soorten rust zijn slechts voorproefjes van de heerlijke rust die komt. Maar die rust is alleen voor het volk van God: dat zijn de gelovigen – de Joden en heidenen – die in geloof vertrouwen op de belofte van God. Wie ingaat in die eeuwige rust, mag net als de HEERE rusten van alle arbeid op aarde en van de strijd tegen het eigen ik (vlees). Daar zal God zijn alles in allen (1 Kor. 15:28).

Vers 11

Waar moeten we ons in beijveren (benaarstigen/haasten)?

De schrijver spoort zijn lezers aan om niet in hetzelfde waarschuwend voorbeeld te vallen. Alleen een verbondskind zijn en de belofte hebben, is niet genoeg. De belofte moet ter harte genomen worden en in tegenstelling tot de ongelovige Israëlieten, moet het gehoorde Woord geloofd (Hebr. 4:2) en gehoorzaamd worden (Hebr. 4:6). Alleen dan kun je ingaan in de rust. Wie niet gelooft, zal het beloofde land niet in kunnen gaan en haalt de verbondsvloek over zich heen: de eeuwige dood. Maar de belofte om in te gaan in de eeuwige rust staat nog altijd open en wordt nog steeds verkondigd. Daarom: beijver (benaarstig) je om in die rust in te gaan: bekeer je en geloof het Evangelie!

Hebreeën 4:12-16

Het Woord van God wordt vergeleken met een scherp, tweesnijdend zwaard. Deze openbaring van God is levend en krachtig. Het is als een scherp mes dat doordringt en oordeelt. Voor de God van dit Woord is niemand onzichtbaar. De Heere ziet en weet alles, tot in het diepst van je hart. Aan deze God hebben wij allemaal rekenschap af te leggen.

Hier wijst de schrijver weer op Jezus als de Hogepriester. In Hebreeën 2:17 was Hij al aangekondigd, in 4:14-5:10 wordt Hij beschreven en vanaf 7:1 verder verklaard.

Jezus is de hemelen doorgegaan, Hij zit aan Gods rechterhand (zoals ook blijkt uit Hebreeën 1:3). Hij is de Zoon van God. In de oproep om vast te houden komt het thema volharding weer terug; dat komt op verschillende plaatsen in de brief aan de orde. Jezus kan echt meelijden omdat Hij weet wat de verzoeking inhoudt; Hij is ons in alles – behalve de zonde – gelijk geworden. Als je weten mag dat door het offer van deze Hogepriester je zonden vergeven zijn, mag je ook vrijmoedig naderen tot Gods troon. Vanaf die troon, met Jezus aan Gods rechterhand, wil de Heere hulp geven op het juiste moment.

Extra: Geloofsleer – genadeverbond

Geloofsleer: Het genadeverbond vraagt om geloof en bekering.

Het is een voorrecht om in het genadeverbond opgenomen te zijn, maar het is niet genoeg. God roept ons op en verplicht ons tot geloof en gehoorzaamheid. Wie de belofte van God niet gelooft, haalt de verbondsvloek over zich heen, de gekwetste liefde van God. Span je daarom in om de belofte die jou gegeven is te vervullen! Pleit op de God van de doop, want Hij wil geven wat Hij van je vraagt

Waarom hoor ik erbij?

Net als het volk Israël, horen wij bij het verbond van God. Door het geloof mogen heidenen (niet-Joden) daar deel van uitmaken. De kinderen van gelovige ouders horen ook bij het verbond en moeten daarom ook gedoopt worden. Waarschijnlijk ben jij ook gedoopt, dan hoor je ook bij het verbondsvolk van God (Les 1; HC 27.74). Je bent een kind van het verbond. De HEERE heeft Zich aan jou verbonden en jou apart gezet voor Hem: je hoort bij Hem. In de vorige les hebben we gezien dat het genadeverbond een verbond is dat gebaseerd is op wat Christus heeft gedaan. Hij wil alles – uit genade – schenken (Les 3).

Is het nu dus 'goed'?

Nee, niet zonder meer. Denk maar aan het gelezen Bijbelgedeelte, waar dit duidelijk naar voren komt. De Israëlieten zijn het verbondsvolk van God, maar niet allemaal zijn ze in het beloofde land gekomen. In het Oude Testament komen de verbondszegen en verbondsvloek (ook wel verbondswraak genoemd) vaak terug. Wie de HEERE gehoorzaamt en gelooft ontvangt de zegen, maar wie niet gelooft en ongehoorzaam is, haalt de vloek over zich heen.

De verbondszegen en de verbondsvloek horen bij elkaar. Ze kunnen niet losgemaakt worden. De Heere ontbrandt in heilige gekwetste liefde als je zijn genadige aanbod veracht, negeert en bespot. Daarom: als je Zijn stem hoort, verhard je hart dan niet, maar geloof Hem op Zijn Woord.

Wat wordt er van een verbondskind verwacht?

God heeft met Zijn verbondskinderen een verbond van genade. Hij belooft jou het leven, terwijl je het niet verdiend hebt. Tegelijk vraagt Hij ook wat van je. Hij vraagt je om Hem, de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, aan te hangen, te betrouwen en lief te hebben met je hele hart, met je hele ziel, en met al je denken en al je kracht. Oftewel: met alles wat je bent en in je is. En dat je uit alle kracht in het geloof de zonde niet meer doet en strijdt tegen je eigen zondige-ik en voor Hem gaat leven (doopformulier). Wie dat doet, gaat die eeuwige rust binnen, zoals de Hebreeënschrijver ons aanspoort om te doen. Maar omdat het werkverbond verbroken is, kunnen we hier niet aan voldoen. Maar daarom mogen we nogmaals wijzen op het eerste woord van het verbond: genadeverbond. Wie in de Heere Jezus gelooft, ontvangt alles wat Hij van je vraagt. En geloven is niet iets doen, ook niet met je handen over elkaar gaan zitten, maar het is jezelf overgeven: het is belijden dat er in jou niets is wat je kan redden, maar dat de redding alleen in Christus is. En zelfs dat geloof, wil de HEERE geven. Wie gelooft, mag in dit leven al iets proeven van de eeuwige rust. Hij krijgt nu al deel aan de zegeningen van het genadeverbond (vergeving, vernieuwing, eeuwig leven). En als je bij jezelf denkt dat het niet voor jou is of je je te slecht voelt of als je niet kunt geloven of jezelf kunt bekeren, dan mag je houvast vinden in de belofte van God Die Hij je bij je doop gegeven heeft. In de doop belooft de HEERE immers dat de Heilige Geest jou het geloof wil schenken. Samenvattend: hoewel het genadeverbond eenzijdig is (de genade gaat enkel en alleen uit van God), is de uitwerking tweezijdig: God vraagt geloof en bekering – dat Hij ook Zelf weer schenkt! Maar wie niet de toevlucht tot onze Verbondsgod neemt, haalt de verbondsvloek over zich heen: het verderf en de toorn van God (DL I.4)

Is een verbondskind een parel in Gods hand? (verdieping)

Soms krijg je wel eens een geboortekaartje waarop staat dat het geboren kindje een 'parel is in Gods hand'. Daar zit een kern van waarheid in. We zijn prachtig (als een parel) geschapen door God. Ons leven ligt in Zijn hand. Maar een ongeschonden parel zijn we helaas niet meer. Het is dichterbij de waarheid als je zegt dat we weliswaar als een parel uit Gods hand zijn gekomen, maar dat de parel in de modder is gevallen. Zo'n parel moet opgeraapt en schoongemaakt worden. Dat geldt ook voor kinderen van het verbond. Alleen gedoopt zijn is niet genoeg! Alleen het bloed van Christus en de Heilige Geest reinigt ons van alle zonden! (HC 27.72) Iemand zei eens treffend: Kinderen van Abraham (verbondskinderen) zijn ook Adamskinderen! Zoals we gezien hebben, is iedereen die gedoopt is in het verbond, maar (nog) niet alle verbondskinderen kennen en dienen de Heere. Het verbond en het water van de doop is geen garantie dat je behouden bent, het is een appel tot geloof en bekering. Maar wel met de verzekering van de waarheid van Gods belofte, die je geloven mag.

Wat is het verschil tussen verbondskinderen en mensen buiten het verbond?

Als je bij Gods verbond hoort, ben je een bevoorrecht mens. Misschien voelt dat niet altijd zo. Ons hart wil namelijk ten diepste niets van God en Zijn verbond weten. Maar als je beseft dat je buiten Christus voor eeuwig verloren bent en Hij jou in het verbond heeft opgenomen en jou het (eeuwige) leven belooft, dan kun je alleen maar zeggen dat je ongelofelijk bevoorrecht

bent...! Paulus legt dit voorrecht ook uit aan de Joden (vgl. Rom. 3:1-2). De woorden van de HEERE zijn aan hen toevertrouwd. Dat geldt ook voor ons vandaag. Elke zondag mag je het Evangelie horen. Dat is de normale manier om door wedergeboorte, geloof en bekering behouden te worden. Maar mensen buiten het verbond zijn ook zeker welkom bij God! De uitnodiging van de HEERE geldt voor ieder mens die het Evangelie hoort (vgl. Jes. 45:22). Alleen weten velen dat niet. Daarom roept God ons ook op om te getuigen! Want Hij wil dat iedereen het goede nieuws hoort.

De toegevoegde waarde van de doop is dat God Zijn beloften heel persoonlijk aan jou verzegeld heeft. Zo zeker als je gedoopt bent, zo zeker (zegel) mag je geloven dat God jou schoon wil maken (water) met Zijn bloed. Het is geen andere belofte dan die voor andere zondaars geldt, maar bij jou heeft de HEERE er nog een streep onder gezet. Dat is een groot voorrecht, maar ook een grote verantwoordelijkheid. Het verbond kan ook een aanklacht worden. Wat moet het verschrikkelijk zijn om met Gods belofte op je voorhoofd verloren te gaan en Gods aanklacht te moeten horen: 'Ik wilde je alles geven, maar je hebt het niet gewild...' Dan zal het teken van de doop als het ware branden op je voorhoofd. Juist aan wie veel gegeven is, zal ook veel teruggevraagd worden. Daarom is het beste om veel bezig te zijn met de belofte van je doop, opdat de Heere Zijn belofte ook daadwerkelijk vervult in je leven. Ook hiervoor geldt: bid en u zal gegeven worden.' Daar ben je zelf bij. Span je daarom in (beijver) om die rust binnen te gaan!

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

–

1.
 - a. De Apostel. Dit betekent 'gezondene', 'gezant'. Zo is Jezus door de Vader naar deze wereld gezonden om het Evangelie te brengen.
 - b. Mozes was trouw over zijn huis – denk aan zijn werk in het huis van Potifar en later in de gevangenis. Mozes was een dienaar – zelfs toen hij onderkoning werd, was hij nog een knecht. En zo is het zeker ten opzichte van de Heere, en in de vergelijking met Jezus. Mozes blijft een dienaar van God.
 - c. Mozes heeft het huis waarover hij diende niet zelf gebouwd. Hij was en bleef de dienstknecht. Jezus echter is de Zoon, de Eigenaar van het huis.
2.
 - a. Zijn volk, de gemeente.
 - b. Door het geloof in de Heere Jezus Christus word je onderdeel van dit huis, een levende steen, een levend lidmaat.
3.
 - a. De schrijver heeft dit hele citaat overgenomen.
 - b. Om je hart niet te verharden en zo in ongeloof verloren te gaan.
4.
 - a. Ongeloof is dat je God niet vertrouwt, dat je Zijn beloften niet voor waar aanneemt.

- b. Hij zweert dat degenen die niet naar Hem willen luisteren, die verharden in hun zonde, nooit Zijn rust – dat is: de hemel – zullen binnen gaan. Je leert hiervan dat de Heere de zonde niet door de vingers ziet. Zo erg is het om je te verharden, om aan de Heere voorbij te leven. Hij meent wat Hij zegt, dat bevestigt Hij zelfs met een eed.

5. *Persoonlijk.*

6. *Zie de uitleg hierboven voor achtergrondinformatie bij deze discussie.*

7. De sabbat – voor ons: de zondag – is de voorsmaak van de eeuwige rust. We oefenen op zondag voor die eeuwige rustdag.

8. –

Slotopdracht

-